

BESLUT ENLIGT 58 § I LAGEN OM SMITTSAMMA SJUKDOMAR FÖR KOMMUNERNAS OMRÅDEN I EGENTLIGA FINLAND

BAKGRUND

Världshälsoorganisationen WHO klassificerade coronavirusepidemin som en pandemi den 11 mars 2020. Coronaviruset är en allmänfarlig smittsam sjukdom. Den 16 mars 2020 gav statsrådet den första rekommendationen om att begränsa offentliga sammankomster för att förebygga spridningen av infektioner som orsakas av coronaviruset (covid-19).

Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland fattade den 17 mars, 8 april, 8 maj, 19 maj, 16 juni, 1 juli, 24 augusti, 22 september, 22 oktober och 19 november 2020 beslut enligt 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar om att begränsa offentliga tillställningar och allmänna sammankomster.

Regionförvaltningsverket meddelade genom beslutet som fattades den 19 november 2020 att en förutsättning för att ordna offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med över 20 personer är att man följer undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar av den 21 september 2020. Beslut är i kraft under perioden 26.11–25.12.2020.

HÖRANDE

En hörandeprocess hade kunnat äventyra syftet med det här beslutet. Den försening hörandet hade medfört skulle ha inneburit betydande olägenheter för människors hälsa och den allmänna säkerheten. Av den anledningen har regionförvaltningsverket med stöd av 34 § 2 momentet 4 punkten i förvaltningslagen (434/2003) inte ordnat något hörande i ärendet.

REGIONFÖRVALTNINGSVERKETS BESLUT OCH MOTIVERING

Beslut

Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland förbjuder med stöd av 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas inomhus eller utomhus i kommunernas områden i Egentliga Finland.

REGIONFÖRVALTNINGSVERKET I SYDVÄSTRA FINLAND

Inomhus kan emellertid offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med högst 10 (tio) personer ordnas under förutsättningen att man kan trygga säkerheten i dem genom att följa undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar av den 21 september 2020 (bilaga 1).

I avgränsade områden utomhus kan emellertid offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med högst 20 (tjugo) personer ordnas under förutsättningen att man kan trygga säkerheten i dem genom att följa undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar av den 21 september 2020 (bilaga 1).

Beslutet är i kraft under perioden 3.12–23.12.2020. Det här beslutet upphäver Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finlands beslut för perioden 3.12.-23.12.2020 som meddelades den 19 november 2020.

Motivering

Enligt 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar är syftet med lagen att förebygga smittsamma sjukdomar och spridningen av dem samt deras negativa konsekvenser för människor och samhället.

I 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms att när en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom som medför omfattande smittrisk har konstaterats eller med fog kan väntas förekomma, kan regionförvaltningsverket inom sin region fatta beslut om att stänga verksamhetsenheter inom socialvården och hälso- och sjukvården, läroanstalter, daghem, bostäder och motsvarande lokaler och förbjuda allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar, om sådana begränsningar behövs i flera kommuners områden. En ytterligare förutsättning är att åtgärden är nödvändig för att förhindra spridningen av en allmänfarlig sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig sjukdom. Enligt paragrafens 3 moment får besluten som avses i 1 momentet meddelas för högst en månad. Åtgärderna ska genast avslutas när det inte längre finns någon smittrisk.

Enligt 1 § 1 momentet 14 punkten i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar är infektionen som orsakas av den nya typen av coronavirus en allmänfarlig smittsam sjukdom.

Enligt Institutet för hälsa och välfärd smittar sjukdomen (covid-19) som coronaviruset orsakar framför allt som droppsmitta när en person hostar eller nyser. Virusnet kan också smitta från ytor där det nyligen har råkat luftvägssekret från en smittad person. I Finland har coronavirusepidemin accelererat i många områden efter det lugna läget under sommaren. Virusnet cirkulerar fortfarande både i Finland och på många andra ställen i världen. Majoriteten av Finlands befolkning är fortfarande mottaglig för smitta. Det finns ännu inte något vaccin som kunde förebygga sjukdomen som det nya coronaviruset orsakar. Genom omfattande testning, isolering

av insjuknade, spårning av smittkedjor och karantän för exponerade är det möjligt att i viss mån, men inte tillräckligt, förebygga att sjukdomen sprids.

Besluten om att begränsa sammankomster grundar sig på en epidemiologisk bedömning av hur sjukdomen sprids i situationer där antalet sociala kontakter är stort. Statsrådet har i sitt principbeslut av den 3 september 2020 förordat social- och hälsovårdsministeriets handlingsplan för genomförande av rekommendationer och begränsningar enligt hybridstrategin för hantering av coronakrisen efter covid-19-epidemins första fas (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2020:27). I planen är utgångspunkten för hanteringen av epidemin sådana åtgärder och beslut som enligt lagen om smittsamma sjukdomar fattas av lokala och regionala myndigheter.

Social- och hälsovårdsministeriet har den 24 november 2020 gett ett styrningsbrev med anvisningar och rekommendationer för att förhindra att epidemin sprids i Nyland och i andra landskap där det finns risk för samhällsspridning (VN/25925/2020). Ministeriet har bedömt de åtgärder som de regionala myndigheterna har vidtagit i synnerhet i Nyland, men också åtgärderna i accelerations- och samhällsspridningsfasen mer allmänt i hela landet. Motsvarande aktörer i andra landskap där det finns risk för samhällsspridning uppmanas att på ett proaktivt sätt beakta dessa anvisningar och rekommendationer i sin egen verksamhet. Ministeriet uppmanar regionförvaltningsverken och kommunerna att begränsa besökarantalet vid offentliga tillställningar till högst tio (10) personer eller i sista hand förbjuda att tillställningar ordnas.

Det riksomfattande epidemiologiska läget har försämrats enligt Institutet för hälsa och välfärd (THL) riksomfattande lägesrapport för uppföljningen av hybridstrategin av den 25 november 2020. Snabba, böljande förändringar i regionala sjukdomslägen är typiska för det epidemiologiska läget under hösten. Antalet fall har ökat i merparten av regionerna under den senaste veckan. Merparten av de i Finland fastställda smittorna har under hela epidemin diagnostiserats i Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikts (HNS) område. I hela landet kunde smittkällan för nya smittor utredas i ungefär hälften av fallen. Cirka en fjärdedel av de nya smittorna konstaterades hos personer som var i karantän då smittan diagnosticerades. Ungefär hälften av de spårade smittorna kom från personer som bor i samma hushåll. Arbetsplatsen angavs som smittplats i 14 % av smittorna och 7 % av de spårade smittorna skedde i läroinrättningar. Inom småbarnspedagogiken diagnosticerades bara enskilda smittor. Cirka 7 % av smittorna hade skett inom fritidsverksamhet. En liten del (cirka 3 %) av de spårade smittorna hade anknytning till restauranger. Annan känd smittkälla eller plats där man fick smittan omfattade knappt en femtedel av smittorna; dessa inkluderar exempelvis sociala tillställningar inom privatlivet. Under de senaste två veckorna har det proportionellt diagnosticerats något fler smittor bland

äldre åldersklasser än veckorna innan, men merparten diagnosticeras fortsättningsvis bland yngre åldersklasser och vuxna i arbetsför ålder.

Enligt Institutet för hälsa och välfärds bedömning av behovet av sammankomstbegränsningar utgående från det epidemiologiska läget som regionförvaltningsverken fick den 30 november 2020 har covid-19-epidemin under de senaste veckorna utvecklats i en sämre riktning i Finland. Incidensen har ökat i hela landet och allt fler områden har fastställt att de antingen är i accelerationsfasen eller till och med samhällsspridningsfasen. Under de senaste veckorna har nya fall diagnosticerats nästan varje dag i respektive sjukvårdsdistrikts område och i en stor del håller antalet fall per vecka klart på att öka jämfört med incidensen för några veckor sedan. Smittor har påträffats i allt fler kommuner och i praktiken i alla landskaps större bosättningscentra. Den ökade incidensen drabbar på ett oroväckande sätt också äldre befolkningsgrupper. Även om det epidemiologiska läget i Finland fortsättningsvis är bättre än i kontrollgruppsländerna i EU så har antalet fall under hösten sakta ökat och nu nått en nivå där man för att bekämpa epidemin hastigt behöver nya metoder för att epidemin inte snabbt ska accelerera ur kontroll.

Institutet för hälsa och välfärd bedömer att det för att skydda människornas hälsa och trygga kapaciteten inom hälso- och sjukvården krävs att man vidtar mer åtgärder för att minska de fysiska kontakterna mellan människorna i hela Finland. Därigenom strävar man efter att både förebygga att det epidemiologiska läget accelererar över basnivån i allt fler områden och att få incidensen att minska i områden som redan har övergått till accelerationsfasen eller samhällsspridningsfasen. Med motiveringarna ovan har Institutet för hälsa och välfärd gett regionförvaltningsverken rekommendationer för gränsvärden vid respektive fas av epidemin. Enligt Institutet för hälsa och välfärds rekommendation tillåts i områden som befinner sig i accelerationsfasen att högst 20 personer samlas i offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas utomhus eller inomhus. I områden som befinner sig i samhällsspridningsfasen tillåts att högst 10 personer samlas i offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas utomhus eller inomhus. Enligt rekommendationen ska man i sammankomsterna som tillåts i respektive fas följa Institutet för hälsa och välfärds och undervisnings- och kulturministeriets rekommendationer om säkra avstånd och försiktighetsåtgärder som förebygger smitta.

Syftet med regionförvaltningsverkets begränsande beslut är att som det föreskrivs i 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar förebygga att sjukdomsläget förvärras. Risken för massexponeringar och för att sjukdomen sprids är särskilt stor i alla situationer med stora folksamlingar där personerna kan råka i närkontakt med varandra. Därför är det nödvändigt att begränsa offentliga tillställningar och allmänna sammankomster och att man vidtar åtgärderna för att bekämpa smitta också i små offentliga tillställningar och allmänna sammankomster. Då

man vid sammankomsterna följer tillräckliga säkerhetsanvisningar kan risken för smitta i väsentlig grad minskas genom att så lite som möjligt ingripa i församlingsfriheten och andra fri- och rättigheter.

Den 1 december 2020 diskuterade Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland i den regionala samarbetsgruppen sammankallad av Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt om covid-19-läget i Egentliga Finland. Enligt uppgifter från Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt var incidensen för två veckor 51,9 /100 000 invånare/14 dygn veckorna 45–46 (2.11-15.11.2020) och 61,4 /100 000 invånare/14 dygn veckorna 47–48. Den procentuella andelen positiva prov var 1,8 % under veckorna 47–48.

I Egentliga Finlands område kunde smittkällan spåras i 60 procent av fallen förra veckan. Av de nya fallen har nästan en tredjedel alltså anknytning till smittor inom familjen eller närstående. Smittorna kommer emellertid nu från flera olika ställen. Behovet av sjukhusvård och intensivvård kan för tillfället uppfyllas utan särskilda åtgärder. Smittor har emellertid börjat finnas mer också i åldersklasserna 30–49-år, vilket kan vara ett tecken på att behovet av sjukhusvård kommer att öka under de kommande veckorna.

Den regionala samarbetsgruppen som leds av Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt ansåg efter sitt möte den 1 december 2020 att området alltså är i accelerationsfasen, men det finns risk för samhällsspridning. På grund av det rådande läget understödde samarbetsgruppen att det maximala deltagarantalet vid offentliga tillställningar och allmänna sammankomster ska vara 10 personer. Samarbetsgruppen förordade att man vid offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas utomhus strikt ska följa undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar av den 21 september 2020.

Regionförvaltningsverket känner inte till hur många som har insjuknat i covid-19 utan att veta om det eftersom de saknar symtom och därför eventuellt sprider smitta. Dessutom har många en lindrig form av sjukdomen. Sjukdomsspårningen försvåras om de insjuknade inte genast i början av sjukdomen söker sig till test eller om testresultatet av andra orsaker fördröjs.

Smittläget har försämrats på riksnivå. Risken finns att smittorna ökar också i sådana områden där smittläget är bättre än i andra områden eftersom folk rör sig över kommun- och landskapsgränserna. Dessutom ordnas olika evenemang i flera orters områden och evenemangsbesökarna kommer ofta också från andra orter.

Om det epidemiologiska läget accelererar ska myndigheten för smittsamma sjukdomar enligt social- och hälsovårdsministeriets handlingsplan reagera genom att öka testkapaciteten och resurserna för smittspårning, lokalt rekommendera distansarbete och användning av munskydd och göra informationskampanjer. Det organ som i kommunen eller samkommunen ansvarar för smittsamma sjukdomar kan besluta om

lokala eller regionala restriktioner inom sina områden. Regionförvaltningsverket kan besluta om restriktioner om de behövs i flera kommuners områden. Med restriktionerna vill vi förhindra att epidemin sprids regionalt eller mer omfattande bland befolkningen och göra det möjligt att återgå till epidemins basnivå. Vid epidemins samhällsspridningsfas kan de här behöriga myndigheternas beslut om mer omfattande eller striktare regionala rekommendationer eller begränsningar behövas. I 9 § i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms om kommunens skyldighet att vidta åtgärder för att utreda och bekämpa epidemier. Om kommunens behörighet att besluta om åtgärder vid omfattande smittrisk föreskrivs i 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar.

Coronaläget har försämrats både i hela landet och i Egentliga Finlands område. I Egentliga Finlands område är epidemin alltjämt i accelerationsfasen men det finns uppenbar risk för samhällsspridning. Enligt Institutet för hälsa och välfärds bedömning (THL/6391/4.00.00/2020) kan man i accelerationsfasen ordna offentliga tillställningar och allmänna sammankomster för högst 20 personer. Vid samhällsspridning är den övre gränsen 10 personer enligt Institutet för hälsa och välfärds bedömning. Med beaktande av det epidemiologiska läget i Egentliga Finland, riskerna i samband med sammankomster och för att förhindra spridningen av sjukdomen anser regionförvaltningsverket det nödvändigt att för offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas inomhus hålla en gräns som är högst 10 personer. För offentliga tillställningar och allmänna sammankomster som ordnas utomhus har regionförvaltningsverket bedömt att den övre gränsen är 20 personer eftersom risken för smitta i regel är mindre utomhus än inomhus. Det är nödvändigt att följa undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar av den 21 september 2020 vid offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med högst 10 personer som ordnas inomhus och offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med högst 20 personer som ordnas utomhus.

På basis av ovan är det här beslutet nödvändigt för att förhindra att den smittsamma sjukdomen sprids i kommunernas områden i Egentliga Finland. Om det epidemiologiska läget förändras gör regionförvaltningsverket en ny bedömning av beslutet att begränsa sammankomsterna.

TILLÄMPADE BESTÄMMELSER

Lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 1, 8, 58 och 91 §

Statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017) 1 och 5 §

1 § i statsrådets förordning (69/2020) om ändring av 1 § i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017)

SÖKANDE AV ÄNDRING

Enligt 90 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar får beslutet överklagas genom besvär hos Åbo förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). En besvärсанvisning är bifogad.

VERKSTÄLLANDE

Med stöd av 91 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar verkställs beslutet omedelbart trots eventuellt överklagande.

MER INFORMATION

Ytterligare information ges vid behov av länsläkare Katja Paakkola, tfn 0 295 018000 (växeln).

Överdirektör Mikael Luukanen

Länsläkare Katja Paakkola

Beslutet är elektroniskt undertecknat.

BILAGOR

Bilaga 1, Institutet för hälsa och välfärds och undervisnings- och kulturministeriets anvisningar för att förhindra coronavirussmitta vid offentliga tillställningar, vid allmänna sammankomster och vid användningen av offentliga lokaler från den 21 september 2020.

Bilaga 2, kommunerna i Egentliga Finland

DISTRIBUTION OCH PRESTATIONSavgift

Beslutet delges genom offentlig delgivning

Delgivningen av beslutet sker genom offentlig delgivning. Beslutet hålls till påseende hos Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland till och med den 2 januari 2021. Ett meddelande om att beslutet finns till påseende har publicerats i det allmänna datanätet på regionförvaltningsverkets webbplats www.rfv.fi.

Delfåendet av beslutet anses ha skett den sjunde dagen efter att ovan nämnda meddelande har publicerats på regionförvaltningsverkets webbsidor.

För kännedom

Kommunerna och samkommunerna i Egentliga Finland

Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt som ombes informera läkarna som ansvarar för smittsamma sjukdomar i dess kommuner om beslutet

Polisinrättningen i Sydvästra Finland

Egentliga Finlands räddningsverk

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

Institutet för hälsa och välfärd

Social- och hälsovårdsministeriet

Undervisnings- och kulturministeriet

Statsrådets kansli, kommunikationsavdelningen

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Avgiftsfritt